

Constitutional Law

Q.I. Answer in short. (Not more than two sentences)

20 Marks

1. What were the major changes introduced by the Regulating Act of 1773?
2. What is Doctrine of Severability?
3. In which landmark judgment the doctrine of Post decisional hearing was propounded by the Apex Court?
4. Why is the State entitled to enact special provision for Women and children?
5. How many times and when has financial emergency been declared in India?
6. When can a person be considered under “creamy Layer” category?
7. What is a curative Petition?
8. State any two principles of State Policy under Article 39 for securing economic justice?
9. What is the object of having Fundamental Duties in the Indian Constitution?
10. Which person can fall in the category of Anglo- Indian?

Q. II. Write short notes. (Any four)

20 Marks

1. Preamble of the Indian Constitution
2. Test of reasonable classification and class legislation
3. Protection to civil servants under the Constitution
4. Community Welfare Charter
5. Three categories of Amendment
6. Constitutional safeguards against arbitrary arrest and detention

Q. III. Solve (Any two).

12 Marks

1. Mr.Mukesh filed a Writ petition in the High Court under Article 226 praying for Writ of Mandamus but did not succeed so wanted to file a Writ petition in the Supreme Court for the same matter under Article 32 of the Constitution.
 (i). Can Mr.Mukesh file the writ petition under Article 32 of the constitution?
 Explain with legal provisions
 (ii).Is there any exception for a similar situation in the Constitutional law ?
2. Due to long standing dispute between Shias and Sunnis in a Mohalla in Paranasi, the Supreme Court appointed a committee of equal number of

Turn Over

representatives of both sects to find a solution. The committee recommended shifting of two graves of Sunnis so as to separate the place of worship for both the Shias and Sunnis. The Sunnis challenged the recommendation of the Committee.

- (i) On what grounds can the Sunnis challenge the said recommendation?
- (ii). Will the Sunnis succeed in the above matter? Explain.

3. Shabana, a transgender, had filled up the form as an aspiring candidate for contesting elections of Municipal Corporation, Tombay. Her form was rejected being a transgender.

- (i). Can a transgender contest elections in India? Explain with legal provisions
- (ii). Can transgender claim the benefit of fundamental rights in India? Explain in light of the recent developments.

Q.IV. Answer the following. (Any four)

48 Marks

1. Explain the importance of cordial administration between Centre & State for co-operative Federalism.
2. Enumerate the privileges of the legislature with few landmark judgments
3. Explain the Writ Jurisdiction of High Court under Article 226 of the Constitution.
4. Highlight the importance of right to freedom of speech & expression in a democratic State with relevant judgments of the Apex court.
5. Has the practice of untouchability been abolished in India? Discuss with relevant legal provisions in light of the Protection of Civil Rights Act, 1955.
6. "Noise pollution in the name of religion not permissible"- Discuss with reference to the right to freedom of Religion and its reasonable restrictions by citing relevant cases.

Turn Over

“ब”

प्रश्न क्र. १. दोन वाक्यात खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(२० गुण)

१. 'रेगुलॅटिंग ॲक्ट १७७३' च्या कायद्यान्वये कोणते महत्त्वपूर्ण बदल अमंलात आणण्यात आले?
२. "डॉक्ट्रीन ऑफ सेव्हरेबिलीटी" म्हणजे काय ?
३. कोणत्या महत्त्वपूर्ण खटल्यामध्ये निकालोत्तर सुनावणीचे तत्व सर्वोच्च न्यायालयाने पुन्हा अंगिकारले ?
४. स्त्रिया आणि मुलांकरीता विशेष तरतुदी करण्याचे हक्क राज्यसरकारला का देण्यात आले?
५. भारतामध्ये अर्थिक आणिबाणी किती वेळा आणि का घोषित करण्यात आली ?
६. एखादी व्यक्ती 'सधन' स्तरात मोडते असे कधी म्हटले जाते ?
७. 'क्युरेटिव्ह पिटीशन' म्हणजे काय ?
८. आर्थिक न्यायाकरिता घटनेच्या अनुच्छेद ३९ मध्ये कोणती दोन मुख्य तत्वे सांगितली आहेत ?
९. भारतीय राज्यघटनेमध्ये "मुलभूत कर्तव्ये" समाविष्ट करण्याचे कारण काय ?
१०. कोणती व्यक्ती अँग्लो-इंडियन या सदरात मोडते ?

प्रश्न क्र. २. टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

(२० गुण)

- १) भारतीय राज्यघटनेची प्रास्ताविका.
- २) कारणपरत्वे केलेले वर्गीकरण आणि विशिष्ट वर्गाचे वर्गीकरण.
- ३) राज्यघटनेमध्ये सरकारी कर्मचाऱ्यांकरीता असलेले संरक्षण.
- ४) समाज कल्याणाची सनद.
- ५) घटनादुरुस्तीच्या तीन पद्धती.
- ६) मनमानी अटक आणि डांबून ठेवण्याविरुद्ध घटनात्मक सुरक्षा उपाय.

प्रश्न क्र. ३. सोडवा. (कोणत्याही दोन)

(१२ गुण)

- १) मि. मुकेश यांनी राज्यघटनेच्या अनुच्छेद २२६ अंतर्गत रिट ऑफ मॅन्डामसची उच्च न्यायालयात केलेली रिट याचिका फेटाळण्यात आल्याने त्याच कारणासाठी त्यांना राज्यघटनेच्या अनुच्छेद ३२ खाली सर्वोच्च न्यायालयात पुन्हा रिट पिटीशन दाखल करावयाचे आहे.
 - i. मि. मुकेश यांना अनुच्छेद ३२ अंतर्गत रिट दाखल करता येईल का त्यासंबंधी कोणत्या कायदेशीर तरतुदी आहेत ते सांगा.
 - ii. राज्यघटनेच्या कायद्यात अशा कारणासाठी काही अपवादात्मक तरतुदी करण्यात आल्या आहेत का ?
- २) पाराणसीमधील शिया आणि सुन्नी पंथीयांमध्ये प्रदीर्घ काळापासून प्रलंबित असलेल्या वादामध्ये तोडगा काढण्यासाठी सर्वोच्च न्यायालयाने दोन्ही गटाचे समसमान सदस्य असलेली एक समिती नेमली. त्या

Turn Over

समितीने सुन्नी समाजाची दोन थडगी विस्थापित करून त्यांना विभक्त करण्याची शिफारस केली. सुन्नी पंथीयांनी सदर शिफारसीला आव्हान दिले आहे.

- i. सुन्नी पंथीय कोणत्या कारणावरून सदर शिफारसीला आव्हानीत करू शकतात.
- ii. सदर प्रकरणात सुन्नी यशस्वी होऊ शकतील का ? खुलासा करा.

३) शबाना ह्या लिंगबदल केलेल्या व्यक्तीने टॉम्बे नगरपालिका निवडणुकीसाठी उमेदवारी अर्ज दाखल केला. तिचा फॉर्म लिंग बदलण्याच्या कारणास्तव रद्द करण्यात आला.

- i. लिंग बदल केलेल्या व्यक्तीस भारतात निवडणूक लढविता येईल का ? त्यासंबंधीच्या कायदेशीर तरतुदी कोणत्या ते सांगा.
- ii. लिंगबदल केलेल्या व्यक्ती भारतामध्ये मुलभूत हक्कांची मागणी करू शकतात का ? त्यासंबंधीच्या नविन सुधारणांच्या अनुषंगाने खुलासा करा.

प्रश्न क्र. ४ खालील प्रश्न सोडवा. (कोणत्याही चार)

(४८ गुण)

- १) सहकारी गणराज्य पद्धतीमध्ये केंद्र व राज्य शासनामध्ये असलेल्या संबंधांमध्ये मुलभूत प्रशासकीय सहकार्याचे महत्त्व विषद करा.
- २) संसदीय शासन पद्धतीतील विशेष हक्कांचे महत्त्वाच्या न्यायनिर्णयांच्या अनुषंगाने विश्लेषण करा ?
- ३) राज्यघटनेच्या अनुच्छेद २२६ अंतर्गत उच्च न्यायालयाकडील रिट अधिकारितेचे महत्त्व सांगा.
- ४) सर्वोच्च न्यायालयातील महत्त्वपूर्ण खटल्यांच्या अनुषंगाने अभिव्यक्ति व विचार स्वातंत्र्याचे लोकशाही व्यवस्थेतील महत्त्व विषद करा.
- ५) भारतातील अस्पृश्यतेची प्रथा बंद झाली आहे का ? नागरी संरक्षण हक्क अधिनियम, १९५५ या कायद्यातील तरतुदींच्या अनुषंगाने त्याचे स्पष्टीकरण द्या.
- ६) "धर्माच्या नावाखाली ध्वनीप्रदुषणाला संमती देता येणार नाही" धार्मिक स्वातंत्र्यावरील रास्त निर्बंधांच्या अनुषंगाने व त्यासंबंधीच्या न्यायनिर्णयांच्या अनुषंगाने खुलासेवार स्पष्टीकरण द्या.
